

“MOAI SKARSTERLAN”

22-01-2024: Informatiebulletin nr. 42, 01 van 2024

Beste leden van “Moai Skarsterlân”,

Er is weer veel gebeurt op het gebied van groen en cultuurlandschap deze afgelopen herfst.

Omkromte, stand van zaken.

Na herhaaldelijk bij de gemeente aangedrongen te hebben op actie om de Omkromte vrij te maken van obstakels en ons inzicht te geven in de ondernomen acties kregen we onlangs bericht dat er brieven zijn verzonden naar de ‘dwarsliggers’ en dat de wethouder gesprekken heeft gevoerd. Met twee ‘bezwaarmakers’ is overeenstemming bereikt, de derde persoon kreeg een dwingende brief om de situatie aan te passen en werd gedreigd met een dwangsom. Dit laatste heeft effect gehad, want recent zijn aanzienlijke verbeteringen betreffende de doorgang opgetreden. Nu is het zaak om met bordjes aan te geven dat het een openbaar voetpad is en doorgang op alle punten mogelijk is.

Een punt van actie is nog wel de zijingang vanaf de Kooilaan.

Het tracé van het pad, dat inmiddels de naam “Oude Omkromte” heeft gekregen, loopt van de Omkromte tot aan de weg naar Sneek. Het zijtakje vanaf de Kooilaan is altijd een populaire toegang geweest, omdat het pad vanaf dat punt naar het zuiden het best begaanbaar was. Het noordelijke stuk is smaller, natter/modderiger en op stukken begroeid met riet en Berenklaauw.

Wij hebben een verzoek ingediend bij de gemeente om de toegang, die afgesloten is door de bewoners met een hek, weer open te maken door handhavend op te treden. De gemeente heeft ons bericht dat ze dat niet kunnen doen. Hiertegen tekenen wij bezwaar aan en hebben hier de hulp

van een advocaat gevraagd. Het zijn vervelende acties, maar we hebben het gevoel dat de Jouster gemeenschap en vooral die mensen die wat minder ter been zijn, met deze afsluiting een mooi wandelpad wordt afgenomen.

(foto zijingang)

Hulp Gevraagd!

Aangezien we verwachten dat we binnenkort **'gehoord'** zullen worden over dit onderwerp horen we graag van mensen die graag gebruik willen maken en gemaakt hebben van deze toegang

Een paar regeltjes met uw naam is genoeg om ons te steunen in de strijd om deze toegang weer open te krijgen.

Tenslotte: In december stond een verzoek tot onttrekking van het noordelijke deel van het pad de Oude Omkromte op het programma. Net op het moment dat het pad er beter uitging zien kwam dit verzoek **'uit de lucht vallen'** Moai Skarsterlân en ook de Krite Mar en Gaast hebben meegedaan aan het Petear om de raad op te roepen dit verzoek af te wijzen. B&W deden zelf ook het voorstel om dit verzoek af te wijzen. Gelukkig besloot ook de raad het verzoek tot opheffing van de Openbaarheid af te wijzen.

2) In de recente aankondigingen van de gemeente lazen we dat de wegenlegger zou worden herzien. Voor het begrip wegenlegger zijn wij uiterst gevoelig omdat juist het feit dat het pad Omkromte op de wegenlegger voorkomt heeft er voor gezorgd heeft dat het pad nog steeds openbaar is. We nodigden onszelf uit om ons te laten informeren over deze zaak. Alle openbare wegen en paden buiten de bebouwde kom staan hier op aangegeven. Aangezien de Oude Omkromte nu binnen de bebouwde kom ligt is de wegenlegger niet meer van toepassing. Het pad is nu beschermd in het bestemmingsplan. Overigens viel het ons wel op dat een aantal paden, zoals die langs de Swettepoel en de Noorderoudeweg richting Rufus er(nog) niet op voorkwamen.

3) Roadshow biodiversiteit: De rijksoverheid heeft een initiatief ontwikkeld om gemeenten te stimuleren om bij het maken van ruimtelijke plannen het streven naar meer biodiversiteit te bevorderen. De gemeente de Fryske Marren is er in geslaagd om de Roadshow naar zich toe te trekken. De Roadshow was vooral bedoeld voor gemeente ambtenaren. De krite Mar en Gaast, het samenwerkingsverband van Moai Skarsterlân, Gaasterlân Natuerlân en Vrienden fan it Nanneiid werd door wethouder Boelsma uitgenodigd te participeren in de roadshow biodiversiteit. Het was een werkelijk inspirerende bijeenkomst. In grote lijnen komt het er op neer dat bij de inrichting of herinrichting van een gebied voor bijvoorbeeld woningbouw of industrie, groen niet als sluitpost wordt gebruikt, maar dat de biodiversiteit voorop staat en pas daarna de overige functies worden ingevuld.

De ideeën die tijdens de roadshow werden aangedragen spreken ons zeer aan. Wilt u er meer over weten dan zijn de volgende brochures/links beschikbaar om kennis van te nemen.(aan de slag met biodiversiteit en Roadshow en presentatie roadshow de Fryske Marren)

4) Onthulling bord Roazebosk. Moai Skarsterlân is een aantal jaren intensief betrokken geweest bij het voorbereiden en de herplant van het tracé van de voormalige snelweg. Het project is nu afgesloten. De gemeente organiseerde een feestelijke opening. Op het informatiebord staan gegevens over de aanplant op het voormalige snelweg tracé. Die herplant ging niet altijd over rozen, omdat de ondergrond zoals het erbij lag ongeschikt was voor de gekozen bomen. De ondergrond was te compact en het ontbrak eraan leven. De keileem maakt dat het water niet in de grond wegzakt en dat het vaak te nat is. Het losmaken van de ondergrond, aanbrengen van compost, het zaaien van Japanse Haver en het inbrengen van verschillende soorten wormen moest hier verbetering in brengen. Het hielp echter niet

voldoende zodat op het laatste moment werd besloten om de aanplant aan te passen aan de omstandigheden.

Uitleg over de ontstaansgeschiedenis van de ondergrond, het vroegere gebruik vind u op dit informatiebord. Moai Skarsterlân leverde in samenwerking met vele anderen de informatie en de gemeente zorgde voor de realisatie van het bord, het aanleggen van een wandelroute en de feestelijke opening.

GESCHIEDENIS HET ROAZEBOSK

Bijzondere ondergrond, de ijstijd aan de oppervlakte

Het gletsjerijs uit Scandinavië dat 150.000 jaar geleden de noordelijke helft van Nederland bedekte, liet na het afsmelten op plekken zoals Gaasterland en de omgeving van Joure een dik pakket keileem achter. Keileem bevat kleine en soms ook grote natuurlijke rotsblokken, zand en veel fijingemalen gesteente of leem. Het ijs sleepte dit materiaal mee uit Zweden, Zuid-Finland en de rest van het Dostzeegebied.

Veel stenen onder de Roazebosk komen daar vandaan, zoals veel soorten graniet, porfier en typische -meer dan 700 miljoen jaar geleden gevormde- rode en paarse zandstenen, al of niet met lichtkleurige vlekken. De oorsprong van die laatste is Midden-Zweden en Zuid-Finland.

Keileem, mooi maar ook moeilijk materiaal

De metersdikke laag keileem onder het Roazebosk liet water moeilijk door en leverde bij regenachtig weer een nat oppervlak op. Voor boerenland was dat ongewenst. Op deze ondergrond kon niet zomaar bos worden aangelegd.

Op de foto hieronder is goed te zien, dat bij het graven van een nieuwe sloot in het Roazebosk, het keileempakket vrij dicht onder de oppervlakte zit.

Rabatten

Om de bomen met succes te laten groeien, moet gezorgd worden voor een goede waterafvoer. Daarvoor werden 'rabatten' aangelegd. Dat zijn lange, evenwijdige ruggen met aan weerszijden een greppel. Met de grond uit die greppels is de rug opgehoogd, waardoor de bomen meer kansen hebben om te groeien. Als je oplet zijn die rabatten in het oude deel van het bos nog te zien.

Weidegrond wordt bos

Tot de tweede helft van de achttiende eeuw was het huidige Roazebosk deel van het scharland van Ouwsterhaule. Dat was gemeenschappelijke weidegrond van de boeren in dat dorp. Tussen 1750 en 1800 is een gedeelte van dit voormalige scharland met bomen beplant door een lid van de familie Vegelin van Claerbergen of door een Van Eysinga. Dit waren families met veel grondbezit en belangrijke bestuurlijke functies in deze omgeving.

Eikenhakhout voor de bakkers

Het bos werd vroeger regelmatig gekapt. De eiken stammetjes werden geschild, uit de bast werd looistof gewonnen en wat overbleef werd als brandhout en boerengeriefhout gebruikt. Bakkers gebruikten de takkenbossen voor het stoken van hun ovens.

Paden in het bos

In het oorspronkelijke Roazebosk zijn oolt wandelpaden aangelegd die nu niet meer terug te vinden zijn. Het was een diagonaal padenpatroon, typisch voor de negentiende-eeuwse aanleg van bossen die naast een nutsfunctie ook 'ter vermaak' dienden. Dat patroon is goed te zien op oude topografische kaarten.

In het huidige bos is van het patroon van de oude paden vrijwel niets meer terug te vinden. Op de Algemene Hoogtekaart Nederland (AHN) kunnen echter zowel de oude diagonaal kruisende als de jongere slingerende padenstructuur worden onderscheiden.

AHN Hoogtekaart Roazebosk op maaielveldniva. (Bron: AHN viewer) ▼

Fragment van een kaart van ca. 1750. Het noorden is rechtsomder. Het perceel dat later Roazebosk werd, is dan nog weiland.
Bron: Een Rijk Bezi, 2007.

(Detail van tekst de borden)

5) Schetssessie driehoek. Met een aantal (bestuursleden)leden hebben we deelgenomen aan de schetssessies over de driehoek. Voor de Driehoek hadden we met een groep plannen gemaakt voor de driehoek, de gemeente had ook haar eigen ideeën. Wij hebben onze plannen ingebracht en meegedaan in een tweetal schetssessies. De resultaten zijn nu te vinden op de site van de gemeente en u kunt zelf de resultaten bekijken en ideeën inbrengen.

Op 17 oktober hield de gemeente schetssessies met geïnteresseerden, betrokkenen en belanghebbenden om te komen tot een aantal scenario's voor de invulling van de Driehoek Joure Zuid.

Deze schetsen zijn inmiddels uitgewerkt tot vlekkenplannen en worden begin 2024 als onderdeel van een raadsvoorstel voorgelegd aan de gemeenteraad. U kunt de schetsen via de [webpagina 'Driehoek Joure Zuid'](#) nu alvast online bekijken.

De schetsen worden voor de behandeling in de raad niet meer aangepast, maar u kunt eventuele opmerkingen wel plaatsen op het prikbord.

Uiteindelijk wordt begin 2024 aan de gemeenteraad gevraagd om een richting voor de verdere planvorming te bepalen.

6) De provinciale natuur en milieu organisaties starten dit najaar met een cursus ter ondersteuning van natuur en cultuurhistorische kennis. Kennis die nodig is om in te brengen bij de gebiedsplannen die binnenkort gemaakt worden en waarin burgers kunnen participeren. Zo bestaat er een Fries Programma Landelijk Gebied, afgekort tot FPLG. De Provincie schrijft hierover:

”Boeren, natuurorganisaties, ondernemers, inwoners en overheden; samen gebruiken en beheren wij het landelijk gebied in Fryslân. We beschermen de natuur, en bieden toekomst voor de economie in het algemeen en de landbouw in het bijzonder. Daarom werken we samen aan een toekomstbestendig Fryslân waarin voor iedereen ruimte, perspectief en brede welvaart is.”

U kunt op de hoogte blijven en een aantal gesprekken over dit onderwerp terug te zien op de site van de provincie over dit onderwerp.

In het Fries Programma Landelijk Gebied, afgekort FPLG, werkt Fryslân aan de toekomst van het Friese landelijke gebied. Het FPLG is de Friese invulling van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG).

Via deze website, onze nieuwsbrief en (digitale) bijpraatmomenten en overleggen houden we elkaar op de hoogte.

7) Boomgaard in de Skipsleat. In de vorige nieuwsbrief maakte we melding van onze pogingen tot het onderhoud en herstellen van de boomgaard. Inmiddels weten we dat de gemeente het terrein in ogenschouw heeft genomen en vastgesteld heeft dat er waardevolle bomen en struiken op het perceel staan. Mogelijk wordt de hoogstam brigade van xx ingeschakeld om de bomen te snoeien en nieuwe bomen aan te planten.

8) verzoek van Vrienden van het Nanneviid om nauwer samen te werken met Moai Skarsterlân.

9) Samen met anderen is met subsidie van “Stichting Westermar” door Moai Skarsterlân een site Groen Joure opgezet.

Vragen?

Heeft u naar aanleiding van deze nieuwsbrief vragen en/of suggesties, dan kunt u contact opnemen met:

Sisca Vierstra, voorzitter, telefoon: 0513-412 217
Piet Steenhuisen, secretaris, telefoon: 06-250 430 23

We zullen u op de hoogte houden van verdere ontwikkelingen,

Met vriendelijke groet,

Sisca Vierstra, voorzitter

De Vereniging Moai Skarsterlân is opgericht door een groep verontruste burgers van deze mooie plattelandsgemeente. Zij vrezen een toenemende versnippering van de weidse omgeving en zetten zich in voor de instandhouding en bescherming van het woon- en leefmilieu van de bewoners van De Fryske Marren

Onze vereniging probeert langs democratische weg haar doelen te bereiken.

Onze doelstellingen die we hebben opgenomen in de statuten zijn:

- a. instandhouding en bescherming van het karakter van het landschap, onder anderen cultuurhistorische waarden en open ruimtes in de gemeente De Fryske Marren
- b. de instandhouding en bescherming van de flora en fauna in het landschap in De Fryske Marren
- c. de instandhouding en bescherming van het woon- en leefmilieu van de bewoners van De Fryske Marren

Kunt u zich vinden in onze doelstellingen, dan stellen wij het zeer op prijs, dat u zich opgeeft als lid/donateur van “**Moai Skarsterlân**”. Voor slechts € 5.00 per jaar bent u lid en wordt u betrokken bij- en op de hoogte gehouden van onze activiteiten.

Wij heten u van harte welkom!

Inlichtingen en opgave bij: Jan Tadema

Tel.: 06 - 257 170 21
E-mail: info@moaskarsterlan.nl